

Mere nordisk samarbejde? Nej - en samling!

I november 2009 mødtes de nordiske forsvarsministre og besluttede at nedlægge de nordiske samarbejdsfora (Nordic armaments cooperation (NORDAC), Nordic Coordinated Arrangement for Peace Support (NORDCAPS) og Nordic Supportive Defence Structures (NORDSUP)) og samtidig danne en ny samarbejdsstruktur under navnet NORDEFECO.

Formålet og målet med NORDEFECO er at styrke de Nordiske landes forsvar, udnytte de synergier der automatisk opstår ved et øget/styrket samarbejde, hvor der primært søges øget operationel effekt for samme penge eller en direkte besparelse - sekundært videns- og informationsudveksling. Det skal bemærkes, at samarbejdet i NORDEFECO ikke nødvendigvis indebærer, at alle lande skal deltage i de enkelte projekter/studier - landene vælger frit at deltage i konkrete projekter fra gang til gang. Arbejdet har i 2010 været fokuseret på at få identificeret POC, opbygge strukturen, udarbejde processer og i det hele taget få en fælles opfattelse af, hvad drejer det hele sig om nationalt og på tværs af grænserne.

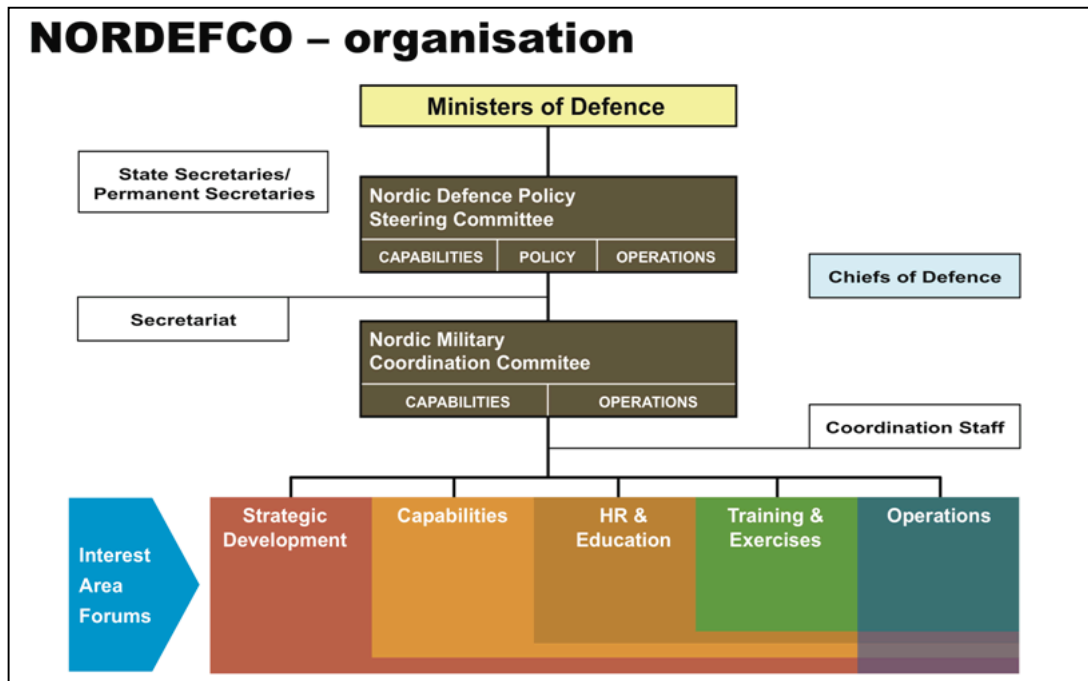
Danmark, Finland, Norge, Island og Sverige er med i NORDEFECO, idet Island kun deltager på politisk niveau.

Historik

De nordiske lande har deltaget i Peacekeeping Operations siden 1950'erne. I de første årtier var der fokus på træningsaktiviteter samt koordination af UN-Stand By forces - ligesom der blev gennemført UN kurser. I 1990 blev de første NORDCAPS kurser introduceret, som en konsekvens af de mere komplekse missioner, der blev gennemført, som f. eks Balkan Operationerne. I 1993 blev NORDBATT I og II deployeret til UNPROFOR, som et fælles nordisk styrkebidrag og blev indsat i hhv. Bosnia and Herzegovina og Former Yugoslav Republic of Macedonia. I 2000 blev NORDCAPS Planningelement etableret og snart derefter fulgte også NORDSUP og NORDAC - og således stod det nordiske samarbejde på en trestrengt struktur.

Der er på ingen måde negativ kritik af de tre tidligere strukturer i denne omstrukturering, som grundlæggende blev drevet af; fasthold ånden i det nordiske samarbejdet, samle overblikket og fokusere kræfterne.

Organisation

Organisationen som vist ovenfor er principielt selvforklarende, opbygget som en normalt hierarkisk struktur med et politisk element (på afdelingschefsniveau), et militært element (to stjerne general) og fem samarbejdsområder benævnt COPA (Cooperation Area). COPA har naturligvis forskellig fokus og tidshorisont, men fælles er, de opretter og giver direktiv til arbejdsgrupper under COPA, hvor produkterne konkret udarbejdes.

Nationerne har formandskabet fra ministerniveauet til og med Coordination staff på skift ét år, og Danmark overtager i 2012.

Nordic Military Coordination Committee (MCC) er på det militære plan det direktivgivende organ, og det er her holdninger, ønsker og visioner fra de enkelte landes forsvarschefer kommer til udtryk.

Coordination Staff (CS) er at betragte som et stabs element for MCC; CS består af en række officerer i hver nations øverste militære hovedkvarter, der primært gennemfører koordination virtuelt - sekundært ved møder. For at få en tættere koordination på dette niveau har Finland, Norge og Sverige gennemført en gensidig udveksling af exchange officers - Danmark er repræsenteret ved en exchange officer i Stockholm.

COPA'erne er forskellige i deres underliggende organisation, men fælles for dem er, at de består af et COPA management, hvor hvert land har tilknyttet en OF4/5 (OB/OL) - formandskabet kan rotere hvert andet år, hvor formandskabet i COPA genovervejes. I de underliggende arbejdsgrupper arbejdes der med de pålagte opgaver - Opgaverne er enten top down befalet - eller genereret som et bottom up initiativ. COPA'erne status rapporterer til MCC to gange årligt.

COPA Strategic Development (pt med SWE formandskab) omfatter forskning, konceptudvikling og strategiske analyser med en tidshorisont på op til 20 år, for eksempel en identificering af kapacitetskrav samt en udvikling af fremtidige koncepter.

COPA Capabilities (pt. med FIN formandskab), arbejder med en 2 til 10 års tidshorisont med henblik på identificering samt udvikling af capabilities, hvor fællesprojekter har sin fordel bl.a. ved reducere omkostningerne. Indenfor COPA capabilities er der fremstillet en top ti liste med områder, hvor der er størst potentiale for samarbejde med en økonomisk gevinst eller operativt merudbytte:

1) Air Surveillance, 2) Intelligence, Surveillance and Reconnaissance, 3) Land surveillance, 4) C4I infrastructure, 5) Long Range Precision Engagement, 6) Battalion Task Force 2020, 7) Ground Based Air Defence, 8) Countering Improvised Explosive Devices, 9) Future Mine Counter Measures, 10) Joint Logistic Support System.

Danmark er i dag med i to af disse arbejdsgrupper (C-IED og Mine Counter Measures).

Som en kuriositet på hvilke perspektiver der er i fælles anskaffelser, så kan man blot se på anskaffelsen af artillerisystemet Archer (svensk norsk projekt), hvor besparelsen har været ganske betydelig for begge lande; vurderet til ca. 40 millioner EUR.

COPA Human Resources and Education (HR&E) (pt. med DNK formandskab),

Fokuserer på individuel træning og kurser med en tidshorisont på op til 5 år. Hele "pakken" omkring PSO kurserne ligger indenfor dette COPA, hvor netop gennemførelsen af fælles kurser giver store ressourcemæssige besparelser - ikke kun økonomisk. En anden vigtig del af ansvarsområdet er Veteran spørgsmålet, her er der nedsat en arbejdsgruppe med det formål at identificere områder, hvor der kan samarbejdes, udnytte erfaringer og vidensdeling omkring veteran spørgsmålet. Mere konkret sagsbehandles pt. en Nordisk Veteran konference, som påtænkes gennemført i Norge i 2012.

COPA arbejder også med oprettelsen af to centre; Januar 2012 etableres et Nordic centre on Gender-competence in military operations. Centeret etableres i Sverige. Forventet i 2013 planlægges der på etablering af et Nordic centre on Advanced Distributed Learning.

COPA Training & Exercises (TEX) (pt. med NOR formandskab),

Fokuserer på en kontinuerlig proces m.h.p. identificere muligheder for koordination af øvelses- og uddannelsesaktiviteter med enheder blandt NORDEFKO-landene, herunder konkret produktion af en Combined Joint Nordic Exercise Programme med en tidshorisont på 5 år. Et af COPA vigtige projekter er fjernelse af administrative "showstoppers" i f.m. aktiviteter, der indebærer krydsning af landegrænser mellem de nordiske lande. Konkret er der oprettet et fælles flyøvelsesområde i det nordlige del af Skandinavien, hvilket nu udvides til den sydlige del af Skandinavien - et område der er større end den

vestlige del af Europa. Denne model kan i princippet overføres til hær- og søværnsaktiviteter. En gensidig udnyttelse af eksisterede ressourcer, øvelsesområder, skydebaner og anlæg er ligeledes ved at blive undersøgt for at finde effektive måder at udnytte allerede eksisterende militære infrastrukturer på.

COPA Operations (OPS) (pt. med SWE formandskab),

Fokus for COPA OPS er pt. Afghanistan. Alle de nordiske lande bidrager til ISAF operationen - men i to forskellige områder. De tre øvrige nordiske lande (SWE, NOR og FIN) har et tæt samarbejde inden for områderne MEDEVAC helikoptere, logistik og mentorordninger (OMLT) af den afghanske hær i RC North. COPA OPS er også med til at udvikle fremtidige planer for mentorordninger og partnering i forbindelse med overdragelsen af ??ansvaret til den afghanske hær (Transition), således der sikres en rationel nordisk strategi i overgangsprocessen.

Øvrige tiltag i COPA OPS regi er en række fælles initiativer som eksempelvis koordinering af norske og svenske transportere til og fra Afghanistan, samarbejde inden for sø- og luft overvågning og fælles nordisk logistik herunder oprettelse af fælles nordisk logistisk "hub" i mellemøsten - måske i de Forenede Arabiske Emirater.

Sammenfatning

Som Henry Ford engang udtrykte det så:

- coming together is a beginning,
- keeping together is a progress.
- Working together is a success.

Set i vores optik er NORDEFECO samarbejdet en god supplerende mulighed og måske en nødvendighed, hvis vores høje professionelle niveau skal bestå og have lov til at udvikle sig. Den teknologiske udvikling stiller større krav til såvel menneskelige som materielle ressourcer, hvilket sammenholdt med de stramme økonomiske perspektiver kan udfordre forsvarets evne til at opretholde prioriterede kapaciteter.

Samarbejde med nationer der historisk og kulturelt ligger meget tæt på den danske, er her et godt supplement til andre organisationer. For det skal afslutningsvis understreges, at NORDEFECO ikke er en forsvarsalliance bygget på en musketered, men et udviklingsforum hvor nationerne frit kan vælge til og fra i projekterne. Findes konkrete projekter eller studier i eks. NATO, ønsker Danmark ikke at dublere det i NORDEFECO. Det er vigtigt, det ikke ses som en rivaliserende organisation til andre organisationer som eks. FN, EU eller NATO - men blot sund fornuft og godt købmændskab.

Forfattere:

Major Jan Mattsson, dansk exchange officer i Högkvarteret, svensk Försvarsmakten, Stockholm.

Major Tommy Jelling Andersen, sagsbehandler og koordinator NORDEFECO, policysektionen, Forsvarskommandoen.